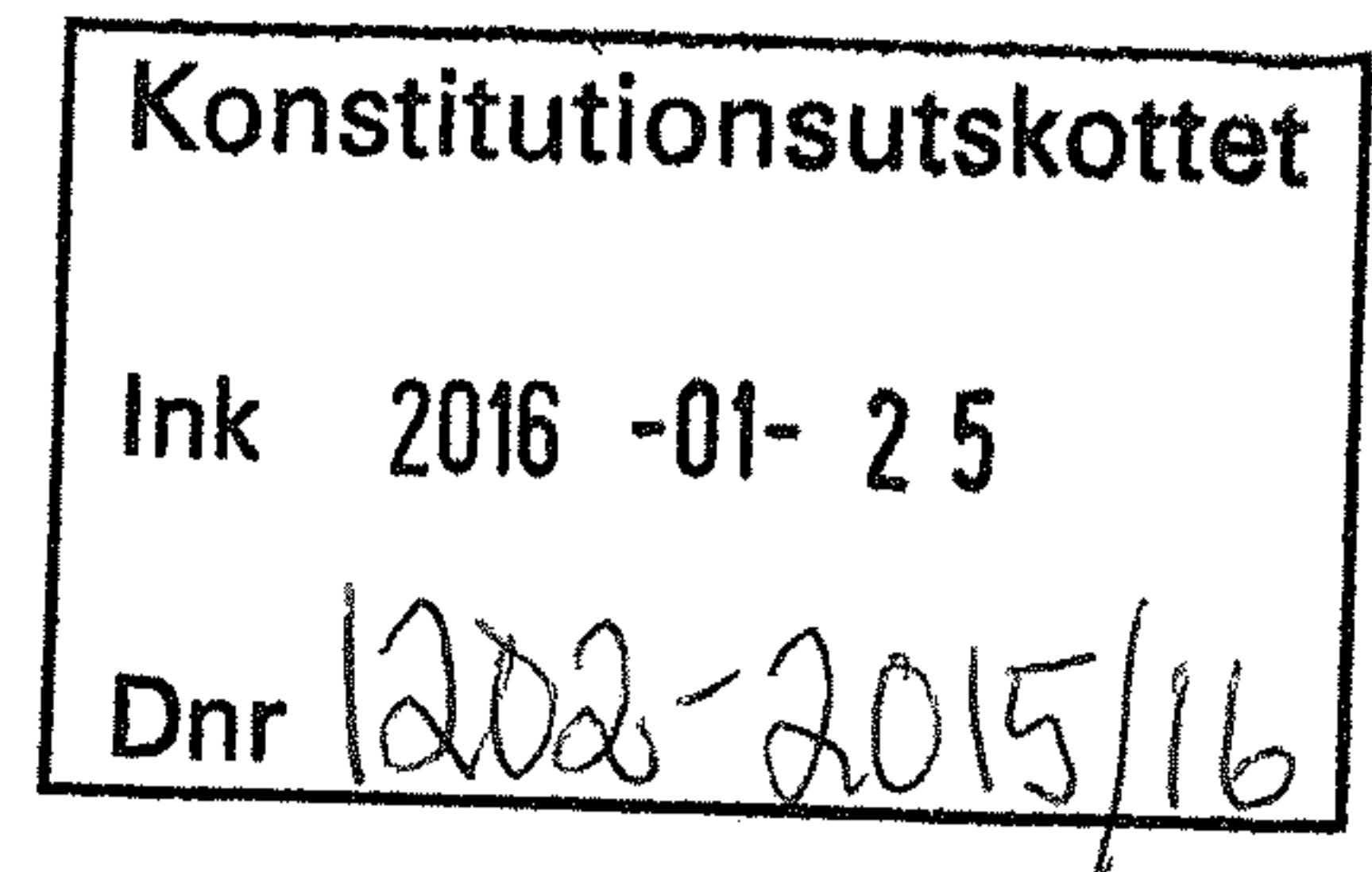

Stockholm 2016-01-25

Till:

Riksdagens konstitutionsutskott

**Begäran om granskning av regeringens överläggning med Utrikesnämnden
med anledning av Frankrikes begäran om hjälp**

Efter terrordåden i Paris den 13 november 2015 begärde Frankrike hjälp i kampen mot Isil med stöd av EU-fördragets solidaritetsartikel. Den 16 december 2015 höll utrikesminister Margot Wallström och försvarsminister Peter Hultqvist en presskonferens och meddelade vilket stöd regeringen hade bestämt sig för att ge Frankrike med anledning av Frankrikes begäran.

Enligt regeringsformen 10 kap. 11 § ska regeringen i "alla utrikesärenden av större vikt" "före avgörandet" överlägga med Utrikesnämnden, "om det kan ske". Utrikesnämnden kallades av regeringen till sammanträde den 21 december 2015 för att diskutera Sveriges svar på Frankrikes begäran. Sammanträdet ägde alltså rum fem dagar efter att regeringen meddelat vad detta svar ska bli. Oavsett när det formella regeringsbeslutet om Sveriges svar fattas är det uppenbart att regeringen i realiteten redan hade tagit ställning i frågan senast den 16 december. Överläggningen med Utrikesnämnden ägde alltså rum efter avgörandet, inte före avgörandet.

Att Sveriges svar på Frankrikes begäran är ett utrikesärende av större vikt kan det inte råda något tvivel om. Det här är första gången solidaritetsartikeln åberopas och Sveriges svar får självklart betydelse för vilken hjälp Sverige kan påräkna, om Sverige i framtiden skulle behöva be övriga medlemsstater om assistans. Det måste således anses vara obligatoriskt för regeringen att överlägga med Utrikesnämnden före ärendets avgörande. Det har regeringen inte gjort.

Regeringen har inte heller åberopat några omständigheter som skulle kunna motivera en tillämpning av undantagsbestämmelsen i regeringsformen 10 kap 11 §, det vill säga formuleringen ”om det kan ske”, som i särskilt brådsnande fall medger undantag från skyldigheten att samråda med Utrikesnämnden.

Regeringen har hanterat Frankrikes begäran förvånansvärt långsamt och om beskedet till Frankrike hade dröjt ytterligare några dagar, så att samråd med Utrikesnämnden hade kunnat äga rum före regeringens avgörande, hade det knappast medfört några problem.

I juni 2015 kritiserades statsminister Stefan Löfven och utrikesminister Margot Wallström av konstitutionsutskottet för hanteringen av erkännandet av staten Palestina, just mot bakgrund av skyldigheten att samråda med Utrikesnämnden. KU skrev (bet. 2014/15:KU20, sidan 136):

”Som kommunikationen nu var utformad gav den bilden av att regeringen i realiteten hade tagit ställning till Palestinaerkännandet före Utrikesnämndens sammanträde. Det kan heller inte uteslutas att kommunikationen har lett till att Sveriges erkännande av Staten Palestina av omvärlden har uppfattats som avgjord vid en tidpunkt före samrådet med Utrikesnämnden. Det sätt på vilket frågan har hanterats kan enligt utskottets bedömning också ha försämrat förutsättningarna för ett samråd med Utrikesnämnden i reell mening. För det inträffade bär utrikesministern ett särskilt ansvar och statsministern ett övergripande ansvar”.

Nu verkar det som om regeringen åter i realiteten har avgjort ett viktigt utrikespolitiskt ärende innan överläggning med Utrikesnämnden har ägt rum. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte har tagit till sig av det KU framförde för bara sex månader sedan. Jag begär därför att konstitutionsutskottet ska granska om regeringen levt upp till grundlagskraven på överläggning med Utrikesnämnden före avgörandet av vilket svar som skulle ges på Frankrikes begäran om stöd i enlighet med EU-fördragets solidaritetsartikel.

Stockholm den 25 januari 2016

Karin Enström

Riksdagsledamot (M)